

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 7. 2021, sp. zn. 25 Cdo 2128/2020, ECLI:CZ:NS:2021:25.CDO.2128.2020.1

Číslo: 36/2022

Právní věta:

Způsobí-li protiprávní jednání více škůdců ve svém souhrnu vznik újmy, byť samotné jednání jednotlivých škůdců by ke vzniku újmy nevedlo, je dána příčinná souvislost mezi jednáním každého z nich a vznikem újmy i zásadně jejich solidární odpovědnost podle § 2915 odst. 1 věty první o. z.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 14.07.2021

Spisová značka: 25 Cdo 2128/2020

Číslo rozhodnutí: 36

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Náhrada škody, Volby

Předpisy: § 2910 o. z.
§ 2915 odst. 1 o. z.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Dotčená rozhodnutí:

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2020, sp. zn. [25 Cdo 3333/2019](#), uveřejněný pod číslem 7/2021 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 2. 2002, sp. zn. [21 Cdo 300/2001](#)

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 4. 2007, sp. zn. [25 Cdo 915/2005](#)

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 6. 11. 2007, sp. zn. [25 Cdo 3334/2006](#)

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 1. 2002, sp. zn. [25 Cdo 245/2000](#)

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 5. 2010, sp. zn. [25 Cdo 3585/2007](#)

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2005, sp. zn. [25 Cdo 11/2004](#)

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 3. 2011, sp. zn. [28 Cdo 3471/2009](#)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2020, sp. zn. [32 Cdo 2011/2020](#)

Nález Ústavního soudu ze dne 18. 1. 2011, sp. zn. [Pl. ÚS 57/10](#), N 2/60 SbNU 11

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zamítl dovolání žalovaného proti výroku rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 17. 2. 2020, sp. zn. 10 Co 271/2019, kterým bylo rozhodnuto ve věci samé o dovoláním napadené částce 100 000 Kč; jinak dovolání odmítl.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Okresní soud v Teplicích rozsudkem ze dne 25. 7. 2019, č. j. 13 C 37/2018-165, zastavil řízení ohledně 4 368 Kč s příslušenstvím, vyhověl žalobě v částce 1,23 Kč s příslušenstvím, co do částky 106 878,66 Kč s příslušenstvím žalobu zamítl a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Vyšel ze zjištění, že žalovaný byl rozsudkem Okresního soudu v Teplicích ze dne 10. 12. 2015, č. j. 47 T 41/2015-124, odsouzen za přečin maření přípravy a průběhu voleb a referenda podle § 351 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, neboť 11. 10. 2014 poskytl nejméně dvěma osobám finanční odměnu za vhození předem vyplněného volebního lístku s hlasem pro stranu s názvem B. sociální demokraté a v jednom případě se takto ovlivnit hlasování pokusil. V soudním řízení vedeném u Krajského soudu v Ústí nad Labem bylo hlasování ve volbách do zastupitelstva města B. konaných 10. a 11. 10. 2014 přezkoumáno s tím, že mezi hlasovacími lístky se vyskytlo 48 shodně a totožným rukopisem vyplněných hlasovacích lístků s vyznačeným hlasem pro volební stranu s názvem B. sociální demokraté. Na základě toho soud uzavřel, že je nemožné, aby při zákonném průběhu hlasování byly ve výše uvedeném množství ve více volebních okrscích shodně vyplněny hlasovací lístky totožným rukopisem, docházelo tak k manipulaci s hlasovacími lístky mimo volební místnosti v rozporu s ustanoveními volebního zákona a vzhledem k tomu, že počet 48 kusů hlasovacích lístků měl vliv na výsledek voleb do zastupitelstva, prohlásil Krajský soud v Ústí nad Labem pravomocným usnesením ze dne 19. 11. 2014, č. j. 40 A 22/2014-55, hlasování za neplatné. Na opakování voleb žalobkyně vynaložila ze státních prostředků částku 111 247,89 Kč, jejíž zaplacení se v řízení domáhala. Po právní stránce soud prvního stupně uzavřel, že ve věci je dána pravomoc českého soudu (články 4 a 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady č. EU/1215/2012, kolizním právem je dle článku 4 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady č. ES/864/2007 české právo). Dovodil, že žalobkyni vznikla škoda, neboť musela poskytnout ze státního rozpočtu finanční prostředky na opakované volby (prokázané a účelně vynaložené náklady stanovil částkou 104 861,52 Kč), k nimž muselo dojít i v důsledku protiprávního jednání žalovaného, a proto odpovídá za škodu podle § 2910 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „o. z.“). Shledal však důvody zvláštního zřetele hodné pro postup podle § 2915 odst. 2 o. z., jež spatřoval v tom, že předvyplněných lístků bylo celkem 48, žalovaný však za stejně předvyplněný volební lístek odměnil pouze dvě osoby, přičemž nebylo prokázáno, že by jeho jednání bylo podpořeno jednáním dalších konkrétních škůdců (v dalších 46 případech nebyl pachatel zjištěn). Proto určil podíl žalovaného na vzniklé škodě v rozsahu 2/48, jenž představuje částku 4 369,23 Kč, z níž 4 368 Kč žalovaný uhradil, a proto mu soud uložil doplatit 1,23 Kč a ve zbytku žalobu zamítl.

2. K odvolání žalobkyně Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 17. 2. 2020, č. j. 10 Co 271/2019-197, rozsudek soudu prvního stupně v napadeném zamítavém výroku co do částky 6 385,14 Kč s příslušenstvím zrušil a řízení v tomto rozsahu zastavil (pro částečné zpětvzetí žaloby), ve zbývajícím rozsahu zamítavý výrok změnil tak, že žalovanému uložil povinnost zaplatit žalobkyni 100 493,52 Kč s příslušenstvím, a rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně i soudem odvolacím. Vyšel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně a ztotožnil se i s jeho právním hodnocením s výjimkou závěru o dělené odpovědnosti ve smyslu § 2915 odst. 2 o. z. Odvolací soud v

souzené věci neshledal žádné důvody zvláštního zřetele hodné pro takový postup, neboť žalovaný se dopustil protiprávního jednání vědomě, za což byl pravomocně odsouzen, musel vědět, že jeho jednání, ať už samostatné, nebo za přičinění dalších osob, může vést ke vzniku škody. Není rozhodné, že nebylo zjištěno, kdo ovlivnil dalších 46 volebních hlasů, ani že žalovaný jednal nezávisle na dalších osobách. Z § 2915 odst. 1 o. z. vyplývá, že v případě několika škůdců má nahrazení škody společně a nerozdílně přednost; v dané věci navíc žádný další škůdce nebyl zjištěn a nelze klást k tíži žalobkyně, že za shora uvedený přečin byl odsouzen pouze žalovaný, přestože k manipulaci s hlasovacími lístky došlo ve větším rozsahu.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

3. Rozsudek odvolacího soudu v částce 100 000 Kč s příslušenstvím a v nákladových výrocích napadl žalovaný dovoláním, jehož přípustnost spatřuje v tom, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného práva, při jejímž řešení se odvolací soud částečně odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu a částečně jde o otázku, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena, a to zda je splněna podmínka příčinné souvislosti mezi protiprávním jednáním škůdce a způsobenou škodou, pokud škůdce nejednal ve vzájemné součinnosti s dalšími osobami (nejednal ve spolupachatelství), a zároveň jeho samostatné protiprávní jednání nemohlo samo o sobě způsobit škodlivý následek. Jako dovolací důvod dovolatel uvádí nesprávné právní posouzení věci, přičemž namítá, že pokud dovolatel nejednal ve spoluzavinění, nelze aplikovat § 2915 odst. 1 větu první o. z. V případě § 2915 odst. 1 věty druhé o. z. pak není splněna podmínka, aby každé z protiprávních jednání více na sobě nezávislých osob mohlo způsobit škodlivý následek, neboť ovlivnění dvou hlasovacích lístků samo o sobě nemohlo způsobit neplatnost voleb. Soudy pochybily, pokud se nezabývaly při posuzování existence příčinné souvislosti teorií podmínky (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 3. 2011, sp. zn. [28 Cdo 3471/2009](#)). V daném případě bylo nezbytné posoudit, zda jednání žalovaného bylo podmínkou vzniku škody, bez kterého by tato újma nevznikla. Žalovaný je přesvědčen, že k prohlášení voleb za neplatné a nutnosti jejich opakování by došlo i v případě, že by bylo ovlivněno 46 volebních lístků, čímž by došlo ke způsobení naprosto stejné škody, aniž by se na jejím vzniku podílel žalovaný. Ve věci jde o specifický případ kumulativní kauzality, kdy se nezávislé jednání žalovaného na vzniku škody podílelo nepatrnou měrou, a proto nejsou splněny podmínky pro aplikaci § 2915 o. z. Dovolatel navrhl, aby dovolací soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

4. Žalobkyně ve svém vyjádření k dovolání uvedla, že dovolatel nevymezil řádně přípustnost dovolání a že příčinná souvislost mezi konáním žalovaného a vzniklou újmou je zřetelná. Navrhuje, aby dovolací soud dovolání odmítl a přiznal žalobkyni náhradu nákladů odvolacího řízení.

III.

Přípustnost dovolání

5. Nejvyšší soud posoudil dovolání podle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném od 30. 9. 2017 (dále jen „o. s. ř.“) a jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou – účastníkem řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), zastoupeným advokátem ve smyslu § 241 o. s. ř., shledal, že je podle § 237 o. s. ř. přípustné pro řešení otázky existence příčinné souvislosti v případě, že protiprávní jednání škůdce (žalovaného) samo o sobě vznik škody způsobit nemohlo, avšak spolu se stejným protiprávním jednáním dalších osob škodu způsobilo. Dovolání není důvodné.

IV.

Důvodnost dovolání

6. Podle § 241a odst. 1 o. s. ř. dovolání lze podat pouze z důvodu, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

7. Podle § 2910 o. z. škůdce, který vlastním zaviněním poruší povinnost stanovenou zákonem a zasáhne tak do absolutního práva poškozeného, nahradí poškozenému, co tím způsobil. Povinnost k náhradě vznikne i škůdci, který zasáhne do jiného práva poškozeného zaviněným porušením zákonné povinnosti stanovené na ochranu takového práva.

8. Podle § 2915 odst. 1 o. z. je-li k náhradě zavázáno několik škůdců, nahradí škodu společně a nerozdílně; je-li některý ze škůdců povinen podle jiného zákona k náhradě jen do určité výše, je zavázán s ostatními škůdci společně a nerozdílně v tomto rozsahu. To platí i v případě, že se více osob dopustí samostatných protiprávních činů, z nichž mohl každý způsobit škodlivý následek s pravděpodobností blížící se jistotě, a nelze-li určit, která osoba škodu způsobila. Podle odst. 2 tohoto ustanovení jsou-li pro to důvody zvláštního zřetele hodné, může soud rozhodnout, že škůdce nahradí škodu podle své účasti na škodlivém následku; nelze-li účast přesně určit, přihlédne se k míře pravděpodobnosti. Takto nelze rozhodnout, pokud se některý škůdce vědomě účastnil na způsobení škody jiným škůdcem nebo je podněcoval či podporoval nebo pokud lze připsat celou škodu každému škůdci, byť jednali nezávisle, nebo má-li škůdce hradit škodu způsobenou pomocníkem a vznikla-li povinnost k náhradě také pomocníkovi.

9. Zjišťuje-li se v řízení o náhradu škody, zda protiprávní úkon škůdce, případně právem kvalifikovaná okolnost, a vzniklá škoda na straně poškozeného jsou ve vzájemném poměru příčiny a následku, je otázka existence příčinné souvislosti otázkou skutkovou (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 2. 2002, sp. zn. [21 Cdo 300/2001](#), Soubor rozhodnutí Nejvyššího soudu, C. H. Beck, dále jen „Soubor“, C 1025, nebo rozsudek ze dne 26. 4. 2007, sp. zn. [25 Cdo 915/2005](#)). Příčinná souvislost se nepředpokládá, nýbrž musí být prokázána, a v tomto směru jde tedy o otázku skutkových zjištění. Právní posouzení příčinné souvislosti pak spočívá ve stanovení, mezi jakými skutkovými okolnostmi má být existence vztahu příčiny a následku zjišťována, případně zda a jaké okolnosti jsou způsobitelné tento vztah vyloučit (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 4. 2007, sp. zn. [25 Cdo 915/2005](#), nebo ze dne 6. 11. 2007, sp. zn. [25 Cdo 3334/2006](#), Soubor C 5514).

10. O vztah příčinné souvislosti se jedná, vznikla-li škoda následkem protiprávního úkonu škůdce, tedy je-li jeho jednání a škoda ve vzájemném poměru příčiny a následku, tudíž je-li doloženo, že nebýt protiprávního úkonu, ke škodě by nedošlo (*conditio sine qua non*). Byla-li příčinou vzniku škody jiná skutečnost, odpovědnost za škodu nenastává; příčinou škody může být jen ta okolnost, bez jejíž existence by škodný následek nevznikl. Přitom nemusí jít o příčinu jedinou, nýbrž stačí, jde-li o jednu z příčin, která se podílí na nepříznivém následku, o jehož odškodnění jde, a to o příčinu podstatnou. Je-li příčin více, působí z časového hlediska buď souběžně anebo následně, aniž se časově překrývají; v takovém případě je pro existenci příčinné souvislosti nezbytné, aby řetězec postupně nastupujících příčin a následků byl ve vztahu ke vzniku škody natolik propojen (prvotní příčina bezprostředně vyvolala jako následek příčinu další), že již z působení prvotní příčiny lze důvodně dovozovat věcnou souvislost se vznikem škodlivého následku (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 1. 2002, sp. zn. [25 Cdo 245/2000](#), nebo ze dne 26. 5. 2010, sp. zn. [25 Cdo 3585/2007](#), Soubor C 8673).

11. Odvolací soud postavil své rozhodnutí na závěru, že jsou splněny všechny předpoklady odpovědnosti žalovaného za škodu ve smyslu § 2910 o. z., neboť se dopustil úmyslného trestného jednání (jednání v rozporu se zákonem), přičemž i toto jeho jednání bylo příčinou nezbytnosti opakování komunálních voleb, tedy příčinou vzniku škody. V projednávané věci jde o škodu, jež vznikla v důsledku nedovolené manipulace s hlasovacími lístky při komunálních volbách, na základě čehož rozhodl správní soud o neplatnosti hlasování.

12. České volební soudnictví nezná absolutní vady volebního řízení (tzv. absolutní zmatky volebního řízení), tj. takové porušení ustanovení volebního předpisu, které by mělo za následek automatické zrušení voleb, volby kandidáta nebo hlasování. Všechny možné vady a pochybení je v tomto smyslu třeba považovat za relativní a jejich význam je třeba poměřovat jejich dopadem na výsledek voleb do zastupitelského orgánu jako takového, nebo na výsledek volby konkrétního kandidáta, popř. na výsledek hlasování, a to podle principu proporcionality. Úprava ověřování voleb je přitom alternativně založena na předpokladu objektivní příčinné souvislosti mezi volební vadou a složením zastupitelského sboru nebo alespoň možné příčinné souvislosti (princip potenciální kauzality ve volebním soudnictví). Z toho třeba dovodit, že rozhodnutí voličů jako suveréna může soudní moc změnit jen ve výjimečných případech, kdy vady volebního procesu způsobily, nebo mohly prokazatelně způsobit, že by voliči rozhodli jinak a byl by zvolen jiný kandidát (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 18. 1. 2011, sp. zn. [Pl. ÚS 57/10](#)).

13. K opakování voleb (vyslovení neplatnosti hlasování) tedy nepostačuje jakákoliv manipulace s hlasy, ale dojde k němu jen tehdy, zjistí-li se manipulace s hlasy v takovém rozsahu, že ovlivní výsledky voleb. Právě k takové situaci v projednávané věci došlo, neboť bylo zjištěno 48 kusů shodně a totožným rukopisem vyplněných hlasovacích lístků s vyznačeným hlasem pro volební stranu s názvem B. sociální demokraté, přičemž tento počet ovlivnil výsledek voleb do zastupitelstva, což bylo důvodem vyslovení neplatnosti hlasování. Z tohoto počtu hlasovacích lístků byla žalovanému prokázána manipulace pouze s dvěma z nich, což samo o sobě by ke zrušení hlasování nevedlo. Ze skutkových okolností však jasně vyplývá, že totéž trestné jednání, které realizoval žalovaný, musely provádět i jiné osoby, soudu neznámé. Jinak totiž nelze vysvětlit skutečnost, že se ve více volebních okrscích objevily shodně a totožným rukopisem vyplněné hlasovací lístky. Je proto nutno vyřešit, zda v takovém případě je na straně žalovaného splněna podmínka, že nebýt protiprávního úkonu žalovaného, ke škodě by nedošlo (*conditio sine qua non*).

14. V posuzované situaci se jedná o mnohočetné příčiny či aktéry, přičemž terminologie, kterou jsou obdobné situace nazývány, je v odborné literatuře nejednotná. Dovolací soud v následujícím výkladu vychází z terminologie užívané v odborné publikaci Kauzalita v civilním právu se zaměřením na medicínskoprávní spory (Doležal, Adam – Doležal, Tomáš. Kauzalita v civilním právu se zaměřením na medicínskoprávní spory. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2016, s. 109 a násl., ISBN 978-80-87439-27-2). Autoři této publikace připadají, kdy existuje více událostí (jednání), které způsobí škodný následek, každá z událostí však není dostačující podmínkou pro vznik celého následku, ale pouze pro vznik části následku, společně však způsobí následek celý, nazývají „kumulativní kauzalitou“. Uvádějí, že tento typ kauzality nastává v situacích, kdy následek nastane pouze tehdy, když více událostí (jednání) působí společně. Jako typický příklad uvádějí autoři situaci, kdy A a B otráví nápoj patřící C, přičemž každý z nich dá do pití jen takovou dávku, která by samostatně smrt nezpůsobila, v souhrnu však následek smrti C způsobí. Jednání A i B je nutnou podmínkou pro vznik následku, test *conditio sine qua non* tak jako škůdce určí oba, protože oba dohromady způsobili následek. Tradičně bývají v občanském právu obě strany (A i B) odpovědné za celý následek solidárně. V uvedené publikaci pak autoři shledávají kauzalitu v jednání všech aktérů, byť by se jeden z nich na vzniku újmy ve srovnání s druhým podílel v minimálním rozsahu.

15. V posuzované věci se jedná právě o případ „kumulativní kauzality“, kdy úmyslné trestné jednání žalovaného by samo neplatnost hlasování nezpůsobilo, v souhrnu s jednáním dalších (nezjištěných, byť nesporně existujících) aktérů (osob jednajících stejně jako žalovaný) následek zrušení hlasování (a v důsledku toho i nutnost voleb nových) způsobilo. Je tedy nepochybné, že jednání žalovaného bylo jednou z příčin vzniku škody, tedy nutnou podmínkou pro vznik následku, bez níž by nevznikl. Lze tak uzavřít, že příčinná souvislost mezi jednáním žalovaného a vznikem škody je dána.

16. Je tak vyvrácen výklad předkládaný žalovaným, že není dána příčinná souvislost mezi jeho jednáním a vznikem škody vzhledem k tomu, že jím ovlivněné dva hlasy nemohly výsledek voleb

ovlivnit. K tomu lze poznamenat, že každý ze škůdců, který by nepřekročil stanovený limit způsobující neplatnost hlasování, by mohl namítat, že jeho protizákonné jednání není v příčinné souvislosti se vznikem újmy způsobené opakováním hlasování. Byl by tím vytvořen stav, kdy by bylo možno obcházet povinnost k náhradě újmy tím, že by každý škůdce ovlivnil právě jen takový počet hlasů, které by samy o sobě nemohly výsledek voleb zvrátit. Takový výklad je nejen v rozporu s principy spravedlnosti, ale především z hlediska racionálního výkladu právních norem nesprávný, neboť jednání každého ze škůdců bylo nutnou podmínkou pro vznik následku, bez níž by nevznikl.

17. V této souvislosti se sluší připomenout, že z výpovědi žalovaného v trestním řízení vyplývá, že se trestného jednání dopustil poté, kdy k tomu byl vyzván neznámým mužem, který mu předem upravené hlasovací lístky předal spolu s penězi, z nichž část si mohl ponechat a část měl použít na výplatu voličů. Lze tak usuzovat, že nezjištěná osoba tuto trestnou činnost iniciovala a s největší pravděpodobností stejně jako žalovaného oslovila i jiné (nezjištěné) osoby, které hlasování ovlivnily stejným způsobem jako žalovaný, což by bylo možno považovat za organizovanou trestnou činnost nezjištěné osoby, jejímž výsledkem byla manipulace s takovým počtem hlasů, který vedl k neplatnosti hlasování. Pro takový případ s tím byl žalovaný přinejmenším srozuměn, stejně jako ostatní (nezjištění) škůdci. Každému totiž musí být zřejmé, že manipulace s hlasovacími lístky je nezákonná a může vést ke vzniku škody (újmy).

18. Závěr o existenci příčinné souvislosti se pak neodchyluje od žalovaným odkazovaného rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 24. 3. 2011, sp. zn. [28 Cdo 3471/2009](#). Nehledě k zásadní skutkové odlišnosti odkazované věci a věci nyní řešené, založil dovolací soud v odkazovaném rozhodnutí svou argumentaci především na teorii adekvátní příčinné souvislosti. Podle této teorie je příčinná souvislost dána tehdy, jestliže je škoda podle obecné povahy, obvyklého chodu věcí a zkušeností adekvátním důsledkem protiprávního úkonu nebo škodní události. Současně se musí prokázat, že škoda by nebyla nastala bez této příčiny (k tomu blíže např. Švestka, J. – Spáčil, J. – Škárová, M. – Hulmák, M. a kol. Občanský zákoník I. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 1066). I podle této teorie je příčinná souvislost dána. Neplatnost hlasování a nutnost vyhlášení nových voleb je totiž v obecné rovině adekvátním důsledkem manipulace s hlasovacími lístky, takže bez této příčiny by v projednávané věci újma nevznikla. Jedinečnost projednávané věci spočívá v tom, že se jedná o „kumulativní kauzalitu“, specifickou tím, že nebyla zjištěna totožnost ostatních spoluškůdců, ač jejich spoluzpůsobení škody je zcela nepochybné. To však nic nemění na tom, že jednání žalovaného a škoda jsou ve vzájemném vztahu příčiny a následku.

19. Jestliže jsou v případě žalovaného splněny všechny předpoklady odpovědnosti za škodu (protizákonné jednání, vznik škody a příčinná souvislost mezi nimi), je podle § 2910 o. z. povinen vzniklou škodu nahradit.

20. K námitce dovolatele, že nejednal-li ve spoluzavinění, nelze aplikovat § 2915 odst. 1 větu první o. z., je třeba poznamenat, že v rozsudku ze dne 27. 2. 2020, sp. zn. [25 Cdo 3333/2019](#), publikovaném pod číslem 7/2021 Sb. rozh. obč., Nejvyšší soud vyložil, že i v nové úpravě, jež vychází i přes rozdíly ve formulaci ustanovení § 2915 o. z. a § 438 obč. zák. z obdobných principů, lze přiměřeně vycházet z dosavadní judikatury a platí, že společná odpovědnost vzniká jako výsledek spoluzavinění či souběžné (na sobě nezávislé) činnosti, případně nečinnosti nebo opomenutí, vedoucí ke vzniku jediného škodlivého následku (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2005, sp. zn. [25 Cdo 11/2004](#)). I odborná literatura jednotně potvrzuje, že ustanovení § 2915 o. z. se vztahuje i na případy samostatně jednajících škůdců (Hrádek in Švestka J., Dvořák J., Fiala J. a kol. Občanský zákoník: Komentář, Svazek VI. Wolters Kluwer, 2. vydání, 2021, s. 943; Melzer in Melzer, F., Tégl, P. a kol. Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX. Praha: Leges, 2018, s. 376; Pašek in Petrov, J., Výtisk, M., Beran, V. a kol. Občanský zákoník. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 2841). Společná odpovědnost není přitom vyloučena tím, že nelze jednoznačně určit podíl jednotlivých škůdců na dosažení celkového výsledku – na vzniku škody (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2005,

sp. zn. [25 Cdo 11/2004](#)). Solidární odpovědnost více škůdců za újmu je pravidlem odůvodněným účinnou ochranou poškozeného a dělená odpovědnost ve smyslu § 2915 odst. 2 o. z. je výjimkou z tohoto pravidla, která je v neprospěch poškozeného, a proto se uplatní jen ve výjimečných odůvodněných případech. Jestliže se solidární odpovědnost vztahuje i na případy samostatně jednajících škůdců, a to i v případě, že nelze jednoznačně určit jejich podíl na vzniku škody, potom závěr, že celou škodu je povinen zaplatit žalovaný (byť o ostatních škůdcích třeba ani nevěděl), odpovídá ustanovení § 2915 o. z., jehož primárním účelem je ochránit poškozeného. Namítá-li žalovaný, že se na celkové škodě podílel jen v nepatrné míře (dvěma zmanipulovanými hlasy ze 48), mohla by být tato okolnost (byla-li by prokázána) zohledněna pouze při následném vyrovnání mezi škůdci (§ 2916 o. z.).

21. Z uvedených závěrů vyplývá, že způsobí-li protiprávní jednání více škůdců ve svém souhrnu vznik újmy, byť jednání jednotlivých škůdců by ke vzniku újmy nevedlo, je dána příčinná souvislost mezi jednáním každého z nich a vznikem újmy i jejich solidární odpovědnost podle § 2915 odst. 1 věty první o. z. Právní závěry odvolacího soudu ve věci samé jsou proto správné.

22. Podle § 242 odst. 3 o. s. ř. je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédne též k vadám řízení uvedeným v § 229 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) a odst. 3 o. s. ř., jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Dovolací soud však v posuzovaném řízení žádné takové vady neshledal.

23. Z těchto důvodů Nejvyšší soud dovolání žalovaného směřující proti rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé podle § 243d odst. 1 písm. a) zamítl.

24. Dovolání směřující proti rozhodnutí o náhradě nákladů řízení není přípustné vzhledem k ustanovení § 238 odst. 1 písm. h) o. s. ř., a proto je Nejvyšší soud podle § 243c odst. 1 o. s. ř. odmítl.